

Kmečka zveza ustanovljena.

Kmečki stan je zopet dobil priliko združevanja.

Kot glasila kmečke zveze se bodo smatrali razen nekaterih mesečnikov tedniki „Domoljub“, „Slovenski gospodar“, prekmurske „Novine“ in „Gorenjec“. V ta namen se bodo naprosila imenovana uredništva. Tuš Radio postaja bo bodoči odbor poizkušal pridobiti v ta namen, da podpira stremljenja kmečke zveze. Ker letos kmečka zveza ne more več izdati svojega koledarja, kakor je to delala prejšnja kmečka zveza, se za letos proglasi „koledar Slovenskega gospodarja“ kot koledar kmečke zveze, ker je že v tem smislu urejen in ker je že priobčil tudi pravila nove kmečke zveze. Kmečka zveza se bo zanimala tudi za razne proračune in pri tem poizkušala posredovati, da naj bi bili ti proračuni taki, da bi ne obremenjevali preveč kmečkega stanu in da bi ne šlo preveč denarja v namene, ki niso tako potrebni, kot pa je kmečko gospodarstvo. V ta namen naj se tudi pazi, da bodo tudi proračuni za kmetijstvo dovolj visoki. Glede šolskega zakona naj se skrbi, da se ne bo izvajal samo za splošno izobrazbo, ampak predvsem tudi za srčno. V tem smislu naj se spremeni zakon ali pa naj se vsaj s pravilnikom to uredi v smislu vzgajanja srčne kulture. V interesu kmeta je tudi, da se takoj izda zakon o pobujanju korupcije. Lovski zakon naj se z banovinskim pravilnikom uredi tako, da bo imel od njega kako korist tudi kmet in ne samo lovci. Da se razbremenijo kmeta kot davkoplačevalca naj se posebno pazi na druge sloje, ki svoje knjige poslovnega značaja kaj radi vodijo tako, da je prizadeta država in ne plačujejo dovolj davkov ali vsaj ne v sorazmerju s kmeti, ki ne morejo svojih dohodkov tako prikrijeti. Banovinska uredba o ometanju dimnikov naj se takoj ukine in naj se nadomesti z uredbo, ki jo je izdal bivši oblastni odbor. Vse se naj nadalje stori, da se skoro napravi v Suhi Krajinji prepotrebni vodovod. Prouči naj se nadalje vprašanje mestnih mitnin in naj se poizkuša najti tak izhod, da se odpravijo vsaj one mitnine, ki jih morajo plačevati najbolj revni podeželani. Nadalje naj se spremeni uredba pravosodnega ministra glede zapušćinskih razprav v tem smislu, da na njih delujejo še naprej mesto notarjev predstojniki sodišć. Ponovno naj se vpeljejo občinski posredovalni organi, da se na ta način prepriči zelo mnogo tožb in s tem izogne kmet mnogim stroškom in drugim sitnostim. Glede vzdrževanja cest naj se pazi na to, da zanje prispevajo predvsem oni, ki jih dejansko uporabljajo. Pazi naj se tudi na to, da bo kmet v uradu sprejet tako, kakor kak drug zastopnik in naj se v tem oziru napravijo primerni ukrepi.

Sprejetih je bilo še zelo mnogo drugih sklepov v prid kmetijstvu. Med temi je vprašanje članarine, katero vprašanje bo rešil novi odbor v tem smislu, da naj bo članarina čim nižja. Za materialna sredstva pa naj se naprosijo tudi one po zakonu določene ustanove, ki naj podpirajo kmetijska stremljenja.

Po dve in polurnem zelo pestrem zborovanju so se navzoči razšli na svoje domove in nesli s seboj trden sklep, da bodo zastavili vse sile za čim boljše organizacijo kmetijstva v naši deželi.

Tako je zboroval naš kmet, ki je po dolgih letih trpljenja mogel končno vendar le povedati, kaj ga najbolj teži. Ko bodo pa urejene krajevne organizacije, bodo te pošiljale glavnemu odboru svoje utemeljene vloge, da jih glavni odbor zastopa pri merodajnih činiteljih in poizkuša izvesti vse načrte za napredek naše vasi. Prepričani smo, da bo nova kmečka organizacija prinesla v našo vas novo gospodarsko življenje in nov polet navzgor. Kjer pa je volja za delo, tam so tudi pravi in tudi vidni uspehi. Z veseljem do dela in z živahnostjo na vasi pa se bo začelo pojavljati tudi ostalo naše gospodarstvo.

Naše domače reči iz starih časov.

Lucinjine (Lucinjine) pogače. Na Lucinje se zajtra zaran pred suncem spečijo pogače s kakšešte mele i se tak napravijo, da so na križ (v obliki križa). Prle kak se v peč vržejo, se pogače na lopari skoz tram denejo (pri starinski hiži je bio tram, prek šteroga so lucinjine pogače zdigavali precu nisko). — Eden mali falaček od tej pogač se vsikdar niha na drugo leto, drugo se pa da vsaj živini jesti, da so bole zdrave na očaj. (Črensovci).

Lucinjine pogače se jejo celi den na Lucinje. Morajo biti hajdinske i brez soli. (Žizki)

Pred Miklošinjem se mlinarje postijo. Na Miklošinje pri meši svetijo, dajo na mešo. Nato se zberjo i pijejo.

Polaziči (Na Barbarinje, na Števanje, na novo leto in na Tri Krale deca hodi k sosedom vošćit srečo, obilen pov, blagoslov pri deli itd.) Polaziči, ki pridejo, gda je živina že nakrmljena, so nej več polaziči. Polaziči morajo priti pred polaganjom. (Žizki)

1. Na sveti večer se je v lonec djalo vseh zrnje, zamečka, železo i seno i se med pamučkov pod sto postavilo. Seno, ki je bilo v lonci, so davali telici — prveščici, da srečno skoti. Zrnje pa je dobila vsa živina, da bo prišćestno leto bole zdrava. (Črensovci)

2. Pri kak lidje idejo k polnoćnici, se mujejo v vodi, v šteroj se je kühao koprek i rože, ki so je na veliko mešo blagoslavlat nosili, i to: kaline, güngetnice, balantinke, šćir, sunćenica, vratić, železen peter, smicki, Jezušova krf i druge rože z gréd. Gda na veliko mešo rože iz ćerkve prinesejo, je deno najprle na zrnje, nato pa za tram porinejo. Te rože se nücajo tüdi, će što „strahé ma“. (Žizki.)

3. Po pamučki mora vért stepati sadoveno drevje, da de bole rodno. (Črensovci-Žizki)

4. Na sveto noć davlejo kravam jelićove vejke (iglice), ki so je v ćerkvi z božićnoga drevja vtrgnoli. Će krava edno iglico poje, zna gućati i pove, gde se mora kaj saditi. (Žizki)

5. Po polnoćnici trikrat okoli hiže idejo i se spotoma trikrat prekrižijo. Pred srednjim oknom (će ma hiža „na podoknaj tri okna“) se stavijo, v hižo poglednejo i vidijo trügo, će prišćestno leto što mrje pri hiži. — Će pa nihće ne morje, nikaj ne vidijo. (Žizki.)

6. Pred pamučkov se vsakši poćeše, ar se na sveti den ne sme. Tüdi pometati se ne sme na sveti den.

7. Pred pamučkov devlejo meso i kost (ćonto) na drevo (nisiko, da pes lejko odnesé). Će je meso odnešeno, se pri tistoj hiži nekdo oženi; će pa pes kost odnese, nekdo od tiste hiže norje prišćestno leto. (Žizki)

8. Gde na pamučko psi najbolje lajajo, tam se nekdo oženi.

9. Na sveti post morata biti na stoli dve stounici. Edno po obedu dol zemejo i jo v kišto denejo; z druge stonice drobtine devlejo v kišto do Trej Kralov. Na Tri Krale drobtine v gredaj posejajo i rože „iskrice“ zrašćejo. (Žizki)

10. Na sveti post mora polagać (ki živini polaga) pri obedu na vankiši sedeti. Će je bole debeli vankiš, bole debele bodo krave. (Žizki.)

Na Števanje.

1. Na Števanje pride sosid z vodov v krnićki k hiži, vrže rdeće jaboko, ki je že za to pripravleno, v vodo — i prvi deklam, naj se z jabukom mujejo, „da bodo friške i terdeće kak to jabuko.“ (Žizki)

2. Na novo leto i Števanje dekle nesmijo nikam k drugoj hiži iti. Će idejo, se z njih šalijo: „Ravno zdaj si mogla priti.“ (Črensovci)

Na novo leto se na sekiro (železo!) stopi, da je ćlovik bole moćen i zdrav.

Pisma naših iz tujine.

La Vallée Viglain, Francija, Ćerni Trezika iz Renkovec: „Vu veri tak mlaćnoj Franciji sem zdrava, ka i vam želem. Naroćim vse naše domaće liste s kalendarom vred, da si tak skrajšam dugi ćas, najbolje pa zavolo düševne potrebćine, ar sam pri družini, štera komaj petkrat ide na leto v cerkev i jaz tüdi ne morem. Pošlite mi liste, da si bar evangelium prećtem. Naroćim vse naše liste tüdi mojim domaćim i prijateljici. Pozdravljam g. dekana Jerića i svoje domaće.“

Fujs Terezija, istotam, iz Prosećke vesí: „Prav lepo se Vam zahvalim na naših listaj, štere teško pričakujem vsaki tjeden. Će vaših listov ne bi mela, bi bila že šćista obvüpana. Tü so katolićanci samo po krstnoj knigi, ne verjejo i bože sluge sovražijo. Komaj trikrat na leto me püstijo v cerkev, to je jako slabo, zato so mi potrebni dobri vaši listi. Naših lüdi je dosta na slaboj poti i teško pridejo nazaj na dobro pot. Zato prosim stariše njihove, naj se ne spozabijo ž njih. Pozdravljam stariše, brate, sestre, rod, prijatelice. Prosećane i vso sebešćansko faro.“

Prijatelju v tujini!

Pozdravljam prvić te sedaj, prijatelj v tujini!
Pozdrave nese vetrić naj, iz tvoje domovine!
V spominu še mi ćas živi, ko skupaj sva živela, ko skupaj v siju solnćnih dni vriskala sva in pela.
Podeli Bog Ti mnogo dni naj Ti teko veseli tam daleć v tujini.

Prijateljev naj trop vesel Ti vedno spremlja pota, naj podeli, kar boš želel, nebeška Ti Dobrota!
To ti prijatelj tvoj želi, ki je v domaćih selih!
Ohrani srce zvesto Ti kot v Tvojí prej bližini!

Antolin Andrej, Beltinci

Što sće zvedeti, kda mrje, se mora tri dni pred Tremi Krali postiti. Na den sme pojesti po edno pšenićno zрно. (Črensovci)

Svećnica.

1. Na Svećnico so se vsi pred suncem (v tmici!) v friškoj vodi muji i nató šli vö, gde so klećećki molili po 5 oćanašov i zdravamarij na ćast Blaženoj D. Mariji. (Črensovci)

2. „Na Svećnico devet dovíc sveć ponovi. Dovica je šla z gorećov svećov k drugoj dovici. Kda je z gorećov svećov v hižo prišla, je nagnola svećo, da je loj cupno na svećo, ki jo je pri toj hiži dobila, i jo vužgala. Nato je šlo dale i obiskala devet dovíc. (Črensovci) *

Baláž je prvi rezáč. Na Balažovo se mora v goricaj po većih sosidnij goricah po edno rozgo vrezati. Će je gospodar v goricaj, te on sam, ali što domaći, će nikoga tam nega, pa vinićar to napravi — „da bodo bouše gorice“. (D. Lendavske gorice) *

1. Na vüzem, kda blagoslovleno meso domou prinesejo, morajo, prle kak v hižo stopijo, s korbom vsako jablan vdariti. (Žizki)

2. Na vüzem rano hodijo na roso Boga molit. Klećećki molijo (Pravijo, da po vzgledi jerušalemskih žen. — Žizki) *

Fanjšćekova nedela se zove tüdi „masna nedela“, ar na to nedelo svinško glavo kühajo.

Fašenik se ženit šou, mimo naše hiže šou.
Kama ideš fašenk ti?
Mé smo eti krédi tri. (Rakićan) *

Da nede krtovinjekov, trbe na fanjšćek po ogradi, gde so krtovinje, hoditi i žganike jesti. Kda te što pita, ka ješ, odgovoriš: „Krtovinjeke“. (Dale)

Službena nāznanila.

Radio predavanja v letu 1936.

5. I. Ing. Rado Lah: Kmetijsko gospodarstvo.
6. I. Hladnik Jakob: Ovćjereja- vir narodnega blagostanja.
12. I. Ing. Goriup: Nekoliko zlatih pravil modernega kletarstva.
19. I. Ing. Skubic: Organizirajmo sadne nasade.
26. I. Kmetijski nasveti.
2. II. Basaj: Zadrüžna oblika gospodarstva med drugimi kolektivnimi oblikami.
9. II. Flego: Ravnanje z vinom.
16. II. Basaj: Kaj nam primaša novi zadrüžni zakon?
23. II. Ing. Muri: O prašićereji.
1. III. Ing. Janežić: Ameriški kapar San Jose.
8. III. Flego: Delo v vinogradu.
15. III. Gosak: Valenje, oskrba in prehrana piščancev.
19. III. Ing. Mikuž: O sortah krompirja v Sloveniji.
22. III. Inkret: Kako naj pospešujemo rejo malih živali?
25. III. Ing. Tavćar: O gozdarstvu.
29. III. Ing. Skubic: Zvišajmo rodovitnost sadnega drevja.
5. IV. Štrekelj: Solate in kapusnice.
19. IV. Ing. Pahor: Prehrana kulturnih rastlin.
26. IV. Ing. Kotlovšek: O gnojilih in gnojenju.
3. V. Ing. Šabec: Širša organizacija mlekarstva v Sloveniji.
10. V. Okorn: Ćebelarjenje za med in rojenje.
17. V. Ing. Muck: O krmljenju goveje živine in prašićev.
21. V. Puš: Slovenski kmećki dom.
24. V. Kmetijski nasveti.
7. VI. Krošl: Sociologi o vasi.
11. VI. Ing. Muri: O planšarstvu.
14. VI. Ing. Lah: O poljedelstvu.
21. VI. Humek: O sušilnicah in sušenju sadja.
28. VI. Kocjan: O smotrenem zatiranju tuberkuloze pri gov. živ.
29. VI. Ing. Kotlovšek: Pleveli in škodljivci in njih zatiranje.

Pošta.

Ćerni Terezija, Champlie, Francija. Peneze prejeli i obraćunali. Na letos na vaš dom i za jaj dve vse plaćano. Bog plaćaj na podpori za naš tisk. **Perš Janoš, Vućagomila.** Smo Vam poslali 3 M. liste i kalendar. Će je ne bi dobili, dajte nam na znanje. Pa će je komi ešće trbelo, nam tüdi naznajte. Za deleže vsem davajte Novine v novom leti, ki je sćejo meti. Mi že naznamo v Novinaj, kelko šteri ma, pa že obraćunamo vse. Kelko komadov naj pošiljamo, to nam stalno odpišite, zdaj ešće na stari račun pošiljamo. **Pintarić Franciška, Gerlinci.** Kalendar pošlite nazaj v Ćrensovec, potom ć. sester v Soboti, kama je po prilici spravite. **Saković Štefan, Rogaševci 76.** List i kalendar smo za sestro poslali, ar ga naroćila i njeje ide. Prosimo, da se izpisana naroćina kempre porayna. **Kozar Jürji, Martinje.** Raćun za i. 1935 je v redi. Tistih 200 Din je lani obraćunanih **Žilavec Jožef, Tropovci.** Hvala lepa, da ste tak dugo, do sive starosti bili širiteo. Bog Vam bo plaćao vse trüde. Širitelstvo smo izročili Števanec Mihali, on nam bo javo, keliko naroćnikov bo. Gda obraćun napravimo, keliko ste ešće dužni, te vam volo spunimo. **Mekiš Roza, Trdkova.** Svoje M. liste i kalendar dobite, će ste ešće ne, pri celmeštri Ropoš Jožefi pri Gradi. Že na staro leto so vam je prinesli h Gradi. **Trplan Štefan, Većeslavci 80.** Kalendar i M. list smo Vam naravnost iz tiskarne dali poslati. Javite nam, će ste ga ne dobili. **Sukić Janoš, Boreća.** Poslali smo Vam 17 kalendarov brezplaćno i 4 za polovićno ceno, kak ste prosili. Te druge išćite tam, gde ste prve dignoli, vse je vküp poslano. Na konci decembra smo sprijeli 42 Din. **Zrim Franc, Kuzma 21.** Za i. 1935. ste vse plaćali. Mar. liste i kalendar smo Vam poslali. **Sraćnjek Viktorija, Sv. Jürji.** Peneze sprejeli, Bog plaćaj za tak toćno plaćilo. List s kalendarom dali iz tiskarne poslati. Će ne bi dobili, nam taki javite. **Miholić Jožef, Šüitinci.** Od Belec Janoša ne smo dobili poroćila, da bi list stavili, zdaj smo ga. Zaostane Novine pošiljamo. Belec Imrijov višek vraćunamo. Ka misliš, će bi se vino podragšalo, ćeravno ga ne bi nišće već dobo i tüdi ne bogše, bi je lüde ne pili? Ali će se kadilo podraži, lüde ne kadijo, ćeravno već za to ne dobio i bogše tüdi ne? A želela naj M. List, ar je 8 strani vekši gratao, naj bi samo 12 D. košćao i ešće brezplaćen kalendar zrayen, da, to je pa že zaistino greh, ar je krivica. Zato nas pa bije dober Bog, ar smo tak skopi do Njeje i Njegove Matere. — **Vsem širitelom.** Prosimo vse širitele, da nam do konca januara naznanijo toćno število naroćnikov i nam dopošlejo naroćnino za januar i februar notri.